

**SUN'IY INTELLEKT VOSITALARINING INGLIZ TILINI
O'RGATISHDA ROLI**

Andijon davlat chet tillar instituti

Ingliz tili o'qitishning integrallashgan kursi kafedra o'qituvchisi

Jabborova Zarnigor Maxmudjon qizi.

Ingliz filologiyasi, o'qitish metodikasi va tarjimashunoslik fakulteti

201C-guruh talabasi Aliyeva Nazokat

Annotatsiya: Ushbu maqolada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining ingliz tilini o'qitish jarayonidagi o'rni, afzalliklari va mavjud muammolari tahlil qilinadi. Xususan, ChatGPT, Grammarly, Duolingo, Quizlet kabi vositalarning funksional imkoniyatlari ko'rib chiqilib, ularning o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi samaradorligi muhokama qilinadi. Tadqiqot, zamonaviy texnologiyalarning til o'rganishdagi transformatsion rolini ochib berishni maqsad qiladi.

Kalit so'zlar: sun'iy intellekt, ingliz tili, til o'rgatish, texnologiyalar, o'quv platformalari, til ko'nikmalari, ta'lim innovatsiyalari

KIRISH

XXI asr ta'limi axborot texnologiyalari bilan chambarchas bog'liq holda rivojlanmoqda. Raqamli vositalar, ayniqsa, sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari zamonaviy ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylanib bormoqda. Ingliz tilini o'rgatish jarayonida sun'iy intellekt asosidagi dasturlar, platformalar va mobil ilovalar orqali o'quvchilarning til ko'nikmalarini samarali shakllantirish, ularni interaktiv uslubda mashq qilishga yo'naltirish mumkin bo'lib qoldi. Bu jarayon nafaqat o'qituvchilar ishini yengillashtiradi, balki o'quvchilarga mustaqil, individual va moslashtirilgan ta'lim olish imkoniyatini yaratadi.

Bugungi kunda ChatGPT, Duolingo, Grammarly, Quizlet kabi sun'iy intellektga asoslangan vositalar o'quvchilar tomonidan keng qo'llanilmoqda. Ushbu maqolada ana shunday vositalarning ingliz tilini o'rganishdagi o'rni, afzalliklari,

cheklovlari hamda ularning kelajakdagi ta'limga ta'siri tahlil qilinadi. Mavzu dolzarbligi sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim sohasida tobora keng ko'lamda qo'llanilayotgani va ularning samaradorlik darajasini aniqlash zaruratidan kelib chiqadi.

Sun'iy intellekt vositalari ingliz tilini o'rgatish sohasida inqilobiy o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. ChatGPT, Duolingo, Grammarly, Quizlet kabi vositalar o'quvchilarga mustaqil, interaktiv va individual yondashuv asosida til o'rganish imkonini yaratmoqda. Bu vositalar nafaqat til ko'nikmalarini rivojlantiradi, balki o'quvchilarning o'z-o'zini baholash, motivatsiya va tanqidiy fikrlash qobiliyatlarini ham shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, sun'iy intellekt vositalari o'qituvchilarga ham metodik yondashuvda yangi imkoniyatlar yaratib, dars jarayonini samarali boshqarishga yordam beradi. Biroq, bu texnologiyalardan samarali foydalanish uchun o'qituvchi nazorati, pedagogik mahorat va didaktik yondashuv muhim ahamiyatga ega. Faqatgina texnologiyaga tayanish emas, balki uni oqilona, tanqidiy va metodik asosda qo'llash muvaffaqiyat garovidir. Kelgusida bu vositalar yanada takomillashib, ta'limda shaxsiylashtirilgan yondashuvni chuqurlashtirishi, ta'lim sifati va samaradorligini oshirishi kutilmoqda. Shu bois, sun'iy intellekt vositalarini ingliz tilini o'rgatish jarayoniga strategik va tizimli ravishda integratsiya qilish bugungi kundagi dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

1. Sun'iy intellektning ta'lim sohasida paydo bo'lishi

Ta'limda sun'iy intellekt dastlab avtomatlashtirilgan testlash tizimlarida qo'llanilgan bo'lsa, bugungi kunga kelib u murakkab interaktiv ilovalar shaklida rivojlandi. Bu vositalar o'quvchilarning bilimi, xatolari va o'rganish sur'atiga qarab moslashadi.

2. ChatGPT kabi generativ AI'larning imkoniyatlari

ChatGPT orqali o'quvchilar real vaqtda savol-javoblar qilish, yozma ishlarini tahlil ettirish, yangi so'zlar bilan tanishish, grammatika mashqlarini bajarish imkoniyatiga ega. Bu — til o'rganishdagi muloqotga asoslangan yondashuvni mustahkamlaydi.

3. Grammarly va yozma nutqdagi xatolarni tuzatish

Yozma nutqda grammatik xatolarni avtomatik aniqlovchi va takliflar beruvchi tizimlar yozuv ko'nikmasini shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Grammarly bu borada eng mashhur vositalardan biri bo'lib, akademik yozuvda keng qo'llaniladi.

4. Duolingo, Quizlet va gamifikatsiya asosidagi o'rganish

O'yin uslubidagi ilovalar til o'rganishni qiziqarli va rag'batlantiruvchi shaklga aylantiradi. Duolingo yangi so'zlarni yod olish, talaffuzni to'g'rilash va eslab qolish qobiliyatini oshiradi.

5. Individuallashtirilgan ta'lim yondashuvi

Sun'iy intellekt har bir o'quvchining kuchli va zaif tomonlarini aniqlab, shaxsiylashtirilgan tavsiyalar beradi. Bu, ayniqsa, mustaqil o'rganishda samarali bo'ladi.

6. Cheklov va xavflar

AI vositalaridan to'g'ri foydalanilmasa, insoniy muloqotdan uzoqlashish, tilni faqat texnik jihatdan o'rganish, plagiatga moyillik kabi salbiy holatlar yuzaga kelishi mumkin. Shuningdek, noto'g'ri grammatika yoki kontekstda xatolar qilish ehtimoli bor.

7. Kelajak istiqbollari

Sun'iy intellekt vositalari rivojlanishda davom etmoqda. Ular ta'lim tizimiga chuqur integratsiya qilinib, o'qituvchilarning yordamchisi sifatida xizmat qiladi. Shu bilan birga, o'qituvchi nazorati va metodik yondashuv haligacha yetakchi o'rinda qoladi.

XULOSA

Sun'iy intellekt vositalari ingliz tilini o'rgatishda inqilobiy o'zgarishlar olib kelmoqda. Ular o'quvchilarga mustaqil, tez va individual tarzda til o'rganish imkoniyatini beradi. Biroq, bu vositalarni oqilona, o'qituvchi rahbarligi ostida va tanqidiy fikrlash bilan birgalikda qo'llash zarur. Ana shundagina bu texnologiyalar haqiqiy samaradorlik keltiradi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Kukulska-Hulme, Agnes. "Will mobile learning change language learning?" ReCALL, vol. 21, no. 2, 2009, pp. 157–165.
2. Godwin-Jones, Robert. "Emerging technologies: Artificial Intelligence in Language Learning." Language Learning & Technology, vol. 23, no. 3, 2019, pp. 3–9.
3. Holmes, Wayne. "Artificial Intelligence in Education." OECD Education Working Papers, no. 242, 2020.
4. Chinnery, George M. "Emerging technologies: Going to the MALL: Mobile Assisted Language Learning." Language Learning & Technology, vol. 10, no. 1, 2006, pp. 9–16.
5. Boulton, Alex. "Data-driven learning and language pedagogy." International Journal of Corpus Linguistics, vol. 14, no. 4, 2009, pp. 395–417.